Ankenævnet for Forsikring

Den 18. marts 2015 blev i sag nr. 86503:

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxx

mod

Topdanmark Forsikring A/S
Borupvang 4
2750 Ballerup

afsagt

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren har livsforsikring i Topdanmark Forsikring A/S. Hun klager ved sin advokat over, at selskabet har afvist at yde dækning ved tab af erhvervsevne. Selskabet henviser til, at klageren ikke har godtgjort, at hendes erhvervsevne er nedsat i dækningsberettigende grad.

Forsikringen giver ret til invalideydelser og præmiefritagelse, såfremt klageren på grund af sygdom eller ulykke mister mindst 2/3 af den fulde erhvervsevne. Såfremt erhvervsevnen grundet sygdom eller ulykke nedsættes med mindst halvdelen, er der ret til halve invalideydelser, men ingen præmiefritagelse. Der er en karenstid på 3 måneder.

Klageren, der er født i 1964, er uddannet frisør og har arbejdet inden for faget i 30 år. I 2004 blev hun bevilget flexjob i sin egen frisørsalon, hvor hun arbejdede indtil den 1/11 2013. Hun påbegyndte umiddelbart efter et praktikforløb på et plejehjem, og pr. 2/1 2014 fortsatte hun samme sted i en stilling på fleksjobvilkår.

I mail til selskabet af 25/12 2013 anførte klageren bl.a.:

> "Som jeg læser min forsikring skulle jeg kunne få hjælp hos jer hvis min arbejdsevne går meget ned og det må man jo sige min er. jeg startede på Flex i 2004 på halvtid men desværre kunne jeg ikke klare det mere, derefter gik jeg på 3 gange 4 timer om ugen i 2008 så det er jo mange år hvor jeg i min verden skulle være berettiget til hjælp fra jer.

...
Det er ikke fordi jeg ønsker med tilbagevirkende jeg ønsker bare en mdr beløb der er til at leve for... jeg har jo desværre været nød til at lukke min butik og tro mig det har krævet mange timers tårer og overvejelser, men jeg ved jo at næste stop er førtidspension og for alt i verden vil jeg ikke det.
Jeg har været så heldig at få flexjob på 16 timer om ugen så det håber jeg, jeg kan klare men ved det jo ikke endnu.
men som ufaglært giver det jo ikke mange basse øre og derfor er det jo dejligt at have betalt mange penge til en forsikring som så gerne skulle springe til når det virkelig gælder."

Selskabet fastholdt, at klageren ikke var berettiget til udbetaling, og klagerens advokat anførte i brev af 6/3 2014 til selskabet herefter bl.a.:

"Min klient fik tilkendt fleksjob første gang i 2004, på grund af gener fra ryg, nakke, skuldre, arme, knæ, hovedpine mv.

Hun fortsatte med at arbejde som selvstændig frisør, men måtte i 2008 sande, at hun ikke længere var i stand til at arbejde 20 timer om ugen grundet generne. Arbejdstiden blev herefter sat ned til 12 timer om ugen.

Min klient kunne imidlertid heller ikke klare 12 timer, hvorfor hun, efter mange svære overvejelser, måtte lukke sin frisørsalon, som hun havde haft igennem 30 år.

Min klient har herefter fået nyt fleksjob på et plejehjem. Det er herefter planen, at hun skal arbejde 16 timer om ugen, hvilket hun ikke er sikker på, at hun kan klare. Hun har imidlertid rigtig gode kollegaer, som tager stort hensyn til hende og hendes skånebehov.

Selskabet har i sin afgørelse gjort gældende, at min klient er i stand til at varetage et arbejde på mere end halv tid med de nødvendige skånehensyn.

Dette er jeg imidlertid ikke enig i, idet min klient arbejder under halv tid i sit nuværende job. I det tidligere job som selvstændig frisør, var min klient i stand til at arbejde endnu færre timer - nemlig 12 - hvorfor 16 timer, må siges at være det maksimale, min klient kan klare.

Jeg vedlægger fleksjobskema vedrørende min klient, hvoraf fremgår, at løn pr. måned for tilsvarende stilling ved fuldtidsarbejde, udgør 18.721,73 kr.

Jeg vedlægger endvidere lønseddel fra ... Kommune, hvoraf fremgår, at min klients faste løn udgør 8.260.97 kr.

Jeg henviser endvidere til det lægelige i sagen, herunder bl.a. speciallægeerklæring fra ..., som tilråder at der foretages røntgen af begge skuldre og på højre side af columna cervicalis, hvilket min klient vil anmode sin læge om at sætte i værk. ... skriver endvidere, at der er skånehensyn, og at disse hensyn tilsyneladende imødekommes ved min klients arbejde på plejehjemmet.

Jeg mener herefter, at min klient opfylder betingelserne for udbetaling."

Da selskabet fastholdt afvisningen, indbragte klagerens advokat sagen for nævnet den 21/7 2014.

Selskabet har i brev af 29/8 2014 til nævnet heroverfor bl.a. anført:

"Til brug for [klagerens] ansøgning indhentede vi oplysninger fra Jobcenter ..., som vi modtog den 2. oktober 2013. Det fremgik bl.a. af oplysninger, at [klageren] blev bevilget fleksjob i egen virksomhed som selvstændig frisør tilbage i 2004 med 20-25 timer ugentligt pga. smerter i skulder, nakke og arme. Pga. tiltagende smerter blev timetallet sat ned til 12 timer ugentligt i 2008.

Det fremgik videre af journalnotat fra den 9. juli 2013, at [klageren] havde oplyst, at hun nu var ved at være afklaret omkring, at hun skulle ophøre med frisørsalonen pga. sine helbredsmæssige forhold.

Videre fremgik det, at [klageren] skulle starte i arbejdsprøvning på et plejehjem fra den 1. november 2013.
...
Vi modtog efterfølgende speciallægeerklæring fra speciallæge i reumatologi ... af 28. november 2013. Det fremgik bl.a. af speciallægeerklæringen, at [klageren] havde haft nakke/skulder/armsmerter i hvert fald de sidste 13 år. Ved den objektive undersøgelse blev der fundet problemer med elevation, især i højre skulder. Det fremgår videre at der var skånehensyn, som tilsyneladende imødekommes ved [klagerens] arbejde i praktik på plejehjemmet.
...
Det fremgik bl.a. af oplysningerne fra Jobcenter ..., at [klageren] blev ansat i fleksjob på ... Plejehjemmet ... pr. 1. januar 2014 med en ugentlig arbejdstid på 16-18 timer.
...
Ved brev af 1. maj 2014 meddelte vi [klagerens] repræsentant, at vi var enige i den afgørelse, der tidligere var blevet truffet. Vi henviste bl.a. til, at vores lægekonsulenter fortsat vurderede, at [klagerens] tilstand havde været stationær/stabil i hvert fald siden 2010 og at hendes generelle erhvervsevne ikke er eller har været nedsat med mindst halvdelen efter dette tidspunkt.

Vi skrev videre, at ydelser der (eventuelt) er forfaldet til betaling mere end 3 år forud for anmeldelsen var forældet, jf. forældelseslovens § 8, hvorfor vi ikke havde taget stilling til [klagerens] erhvervsevnetab forud for dette tidspunkt.
...
Konklusion
...
Topdanmarks lægekonsulenter har vurderet, at [klagerens] tilstand er stationær/stabil i hvert fald fra år 2010, og at hendes generelle erhvervsevne ikke er eller har været nedsat med mindst halvdelen efter dette tidspunkt. Derfor opfylder [klageren] ikke betingelserne for at få præmiefritagelse og udbetaling fra Gruppeinvaliderenten.

Til brug for vurderingen af [klagerens] erhvervsevnetab har vi bl.a. modtaget speciallægeerklæring fra speciallæge i reumatologi ... af 28. november 2013 (bilag 9).

Vi har videre indhentet oplysninger fra Jobcenter ... (bilag 7 og bilag 14)

På baggrund af alle oplysningerne i sagen har vores lægekonsulenter vurderet, at [klagerens] generelle erhvervsevne ikke er eller har været nedsat med mindst halvdelen efter stationærtidspunktet i 2010, hvorfor vi senest ved brev af 1. maj 2014 (bilag 15)

meddelte [klageren], at hun ikke opfylder betingelserne for præmiefritagelse og udbetaling fra Gruppeinvaliderenten.

Vores lægekonsulent ... henviser i sin begrundelse bl.a. til, at det på baggrund af oplysningerne i speciallægeerklæringen fra speciallæge i reumatologi ... af 28. november 2013 samt oplysningerne fra Jobcenter ..., er hans vurdering, at [klagerens] tilstand har været stationær/stabil i hvert fald fra år 2010 og at hendes generelle erhvervsevne ikke er nedsat med mindst halvdelen fra dette tidspunkt.

Han henviser til, at der af speciellægeerklæringen fra ... bekrives kroniske nakke-/arm-smerter gennem flere år, hvorfor det er vores lægekonsulents opfattelse, at [klageren] allerede tidligt burde have skiftet spor arbejdsmæssigt fra frisør til et arbejde med skånehensyn i forhold til nakke-/skulderbelastning og i relation til armbelastning og løft. Det indgår tillige i vurderingen, at der ved speciallægeundersøgelsen ikke blev påvist sværere lidelser ved den objektive undersøgelse.

Vores lægekonsulent er opmærksom på [klagerens] gener, men det er hans vurdering, at [klageren] - med sine aktuelle gener - kan varetage en række jobfunktioner såsom kontorarbejde, lettere servicearbejde mv., hvis der iagttages skånehensyn i forhold til nakke-/skulderbelastning samt undgå løft, statiske eller repetitive belastninger af armene.
...
På baggrund af ovenstående fastholder vi vores afgørelse.

Såfremt Ankenævnet for Forsikring måtte komme frem til at [klagerens] generelle erhvervsevne er nedsat med mere end halvdelen, gør vi for en god ordens skyld opmærksom på, at en eventuel udbetaling fra Gruppeinvaliderenten vil blive beregnet ud fra forsikringsbetingelsernes punkt 5 'Fleksjob'. Ifølge denne bestemmelse nedsættes dækningen med den del af indtægten ved fleksjobbet (inklusive offentligt tilskud), der overstiger den førtidspensionsydelse, forsikrede ville have været berettiget til fra det offentlige."

Af lægeattest ved nedsat erhvervsevne udfyldt af klagerens praktiserende læge den 12/9 2013 fremgår bl.a.:

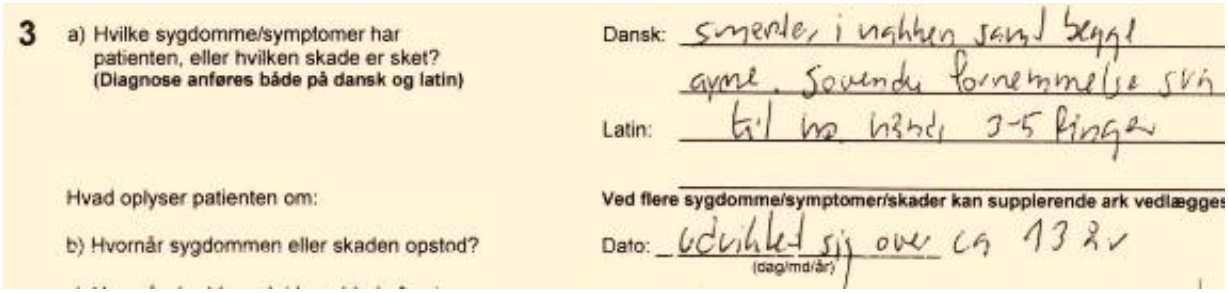

3 a) Hvilke sygdomme/symptomer har patienten, eller hvilken skade er sket? **(Diagnose anføres både på dansk og latin)**

Dansk: smerter i nakken samt begge arme. Sovende fornemmelse svå

Latin: til no hånds 3-5 finger

Hvad oplyser patienten om:

Ved flere sygdomme/symptomer/skader kan supplerende ark vedlægges

b) Hvornår sygdommen eller skaden opstod?

Dato: udviklet sig over ca 13 år (dag/md/år)

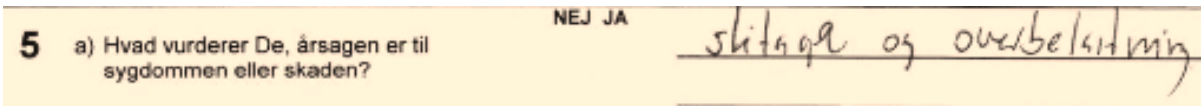

...

5 a) Hvad vurderer De, årsagen er til sygdommen eller skaden? NEJ JA

slitage og overbelastning

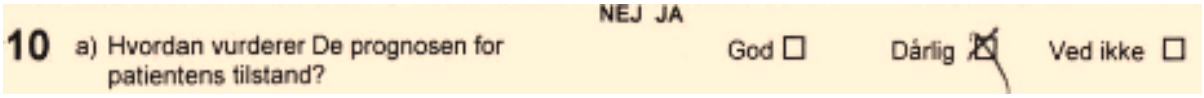

...

10 a) Hvordan vurderer De prognosen for patientens tilstand? NEJ JA

God ☐ Dårlig ☒ Ved ikke ☐

...

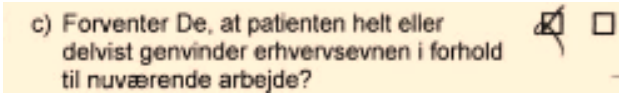

I ambulantepikrise af 15/10 2013 fremgår bl.a.:

"Aktuelle:
Patienten har haft smerter i nakke og ryg gennem flere år. Arbejder som frisør. Inden for det sidste år er smerterne taget til, specielt i nakken med udstråling til begge arme. Det startede som smerter undervenstre skulderblad, har nu progredieret sig til nakken. Patienten har smerter ved rotation af hovedet, både højre og venstre samt ved fleksion. Ingen smerter ved ekstension. Smerterne er værst om dagen og om aftenen, når patienten har været i gang.
Ingen natlige smerter eller morgenstivhed.
Patienten arbejder som frisør, og for nogle år siden har hun observeret, at smerterne forsvandt i forbindelse med weekend og ferier. Det gør den ikke længere. Nu er smerten konstant. Patienten har forsøgt at gå ned i tid med god effekt i starten, men efterfølgende er generne taget til. Patienten føler at det snurrer i de 3 ulnare fingre på højre side konstant, kan af og til også sove i både venstre og højre arm. Disse gener mest udtalt om natten.
Patienten vågner ved at hun ligger på armen, og det stopper ved bevægelse."

Af kommunal bekræftelse på tilbud om virksomhedspraktik underskrevet den 4/11 2013 fremgår bl.a.:

"

	Fra dato	Til og med dato	Ugentligt timetal
Periode	01-11-2013	31-12-2013	13-15

...
Formålet med tilbudet □ Yderligere beskrivelse er vedlagt i bilag

Udføre forefaldende opgaver i dagcenter.

Afklare om opgaver matcher skånehensyn med henblik på ansættelse i fleksjob.

arbejdstid er p.t. aftalt som følgende og kan ændres løbende.
mandag og tirsdag 9-12
onsdag fri
torsdag 14-17
fredag 8-12

Det bemærkes, at praktikken kan ændres/afbrydes efter aftale.

Skånehensyn:
- undgå af arbejde med armene over skulderhøjde
- undgå tunge løft
- Behov for skiftende arbejdsstillinger"

I reumatologisk speciallægeerklæring af 28/11 2013 fremgår det bl.a.:

"**Resumé**

49-årig gift damefrisør med nakke/skulder/armsmerter i hvert fald de sidste 13 år. Har siden 2004 haft flexjob i egen frisørsalon og har derefter gradvist måttet reducere arbejdstiden først til ca. halv tid og fra 2008 til 12 timer dgl. Måtte opgive arbejdet fra 01.11.2013 og er aktuelt i praktik på plejehjem. Angiver smertesymptomer som oprindeligt debuterede i venstre skulder/arm, men senere gik over i højre hvor symptomerne nu er langt værst og hvor der er udstråling fra nakke/skulder til 3 ulnare fingre. Der er foretaget både blodprøveundersøgelse og ENG som skal have vist normale forhold. MR-skanning af nakke har vist lette degenerative forandringer og protrusion mellem C5/6 uden påvirkning af rygmarv og nerverødder.
Patienten angiver smerter, især ved elevation i skuldre og helt specielt højre og der er tale om paræstesier i ulnare fingre og også natlige smerter med kompromitteret nattesøvn. Angiver følelse af træthed i nakke.
Objektivt er der fuldstændig fri bevægelighed i lændecolumna. Der er ingen tegn til lumbalt rodtryk. I nakke er der praktisk talt fri bevægelighed uden smerter i yderstillinger og specielt ingen radikulær udstråling. Derimod er der ømhed af sidehalsmuskulaturen inkl. scalenerne og provokation af paræstesier ved tryk svarende til apertura thoracis superior og med smerteprovokation og paræstesier både ved Adson- og ved costoklavikulærtest. Der angives normal sensibilitet på overekstremiteter og der er ikke elektive pareser og dybe reflekser uden sideforskel.
I højre skulder er der smerter ved elevation omkring vandret og også positiv impingement, men negativ crossovertest.

Diagnoser:

Aperture thoracis superior syndrom dx.
(nervepåvirkning pga. pladsforsnævring ved halsroden på højre side).
Tendinopati musculus supraspinatus dx. obs. pro.
(klinisk mistanke om senebetændelse i højre supraspinatus).
Brevitas extremitas inf. dx.
(forkortning af højre ben - 0,5 - 0,75 cm.).

Konklusion:

Klinisk er der primært tale om højresidige nakke/skulder/armsmerter som skyldes forsnævring af pladsforholdene for nerver og kar fra halsen ned på armen ligesom der er smerter ved elevation i skulderen omkring horisontalplanet. De aktuelle smertesymptomer provokeres ved elevation i skuldre og ligeledes ved tunge løft samt ved tryk svarende til scalenerporten.
Der er tale om arbejdsbetingede smertesymptomer som giver anledning til skånehensyn og især skal patienten undgå belastning af arme allerede ved elevation over 70 grader og ved tunge løft.
Mht. mulighederne for behandling vil jeg tilråde at der foretages røntgen af begge skuldre og på højre side af columna cervicalis med thoracic outlet view. Når svar på disse undersøgelser foreligger skal der tages stilling til de videre behandlingsmuligheder, men allerede på nuværende tidspunkt kan det fastslås at der er skånehensyn og at disse hensyn tilsyneladende imødekommes ved patientens nuværende arbejde i praktik i terapien på et plejehjem."

I fleksjobskema dateret 12/12 2013 hedder det:

"

Timer pr. uge	16-18	...	...	Svarende til antal timer/uge:	16

7. 86503

...					
Arbejdsopgaver:	Forefaldende opgaver i Dagcentret, herunder - Igangsætte aktiviteter - Gåture med beboerne - Servicere og hjælpe i spisesituationer - diverse				
Skånehensyn:	• Nedsat tid • Undgå tung fysisk belastning af arme, nakke og skuldre • Behov for skiftende arbejdsstillinger • Arbejdstid fordeles på 4 dage, og der kan være fleksibilitet op til ½ time daglig.				

"

Af forsikringsbetingelserne fremgår det bl.a.:

"**5 Præmiefritagelse og udbetaling af erhvervsevnetabsforsikringen**

...
Stk. 2. Der er ret til udbetaling og præmiefritagelse, når forsikrede på grund af sygdom eller ulykke får et erhvervsevnetab på mindst 2/3.

Stk. 3. Udgør forsikredes erhvervsevnetab som følge af sygdom eller ulykke mellem halvdelen og 2/3, påbegyndes udbetaling af den halve forsikringsydelse, samt bevilling af præmiefritagelse. Den halve forsikringsydelse udbetales så længe erhvervsevnetabet udgør mellem halvdelen og 2/3 udover karensperioden, dog længst til udgangen af det kalenderår, hvori forsikrede fylder 60 år, 62 år eller 65 år (den valgte udløbsalder fremgår af forsikringsaftalen).

Stk. 4. For forsikrede, der har etableret forsikringen med en ikrafttrædelsesdato før den 1. oktober 2002 gælder dækningen ved 1/2 erhvervsevnetab først pr.1. januar 2003. For disse forsikringer gælder, at første lægekontakt i forbindelse med erhvervsevnetabet på mellem halvdelen og 2/3 skal være sket efter 1. januar 2003, for at være dækket.

Stk. 5. Fastsættelsen af graden af erhvervsevnetabet sker på grundlag af en lægelig vurdering af erhvervsevnetabet (medicinsk erhvervsevnetab), samt oplysninger om, hvad forsikrede er i stand til at tjene ved egen arbejdsindsats, når erhvervsevnetabet tages i betragtning (økonomisk erhvervsevnetab). Såvel det medicinske som det økonomiske erhvervsevnetab skal opfylde betingelserne for at der kan ske udbetaling, jf. dog nedenfor om fleksjob.

Stk. 6. Topdanmarks vurdering af erhvervsevnetabet sker uafhængigt af den vurdering, de offentlige myndigheder eller andre forsikringsselskaber foretager. Topdanmarks vurdering sker altså uden hensyntagen til, om der bevilges ydelser fra det offentlige eller andre forsikringsselskaber.
...
Fleksjob:
Er forsikrede i fleksjob reguleres forholdet af denne bestemmelse. Opfylder forsikrede det medicinske erhvervsevnetab, så dækker forsikringen efter reglerne i stk. 2-4 ovenfor. Dog nedsættes dækningen med den del af indtægten ved fleksjobbet (inklusive offentligt tilskud), der overstiger den førtidspensionsydelse, forsikrede ville have været berettiget til fra det offentlige. Denne nedsættelse sker uanset om betingelsen om den økonomiske erhvervs-evnetab er opfyldt.

Udbetalingen fra forsikringen beregnes pr. det tidspunkt, hvor Topdanmark accepterer betalingspligten under fleksjob, og udbetalingen fortsætter med det beregnede beløb inklusiv eventuel regulering af forsikringsydelsen indtil forsikrede ikke længere er i fleksjob, aftalen om fleksjob ændrer karakter eller forsikrede ikke længere er berettiget til udbetaling fra forsikringen af andre grunde.

...

Varigt erhvervsevnetab:

Bliver forsikrede ved med at være sygemeldt, og har sygdomstilstanden stabiliseret sig i et sådant omfang, at den fremtidige erhvervsevne kan vurderes, foretages en vurdering af, om erhvervsevnen varigt er nedsat med 1/2 respektive 2/3. Denne vurdering foretages som regel senest 18 måneder efter den 1. sygedag. Vurderingen kan dog foretages på et hvilket som helst tidspunkt, efter tilstanden har stabiliseret sig. Topdanmark kan dog for et begrænset tidsrum en eller flere gange udskyde vurderingen af det varige erhvervsevnetab. Så længe udskydelsen varer, fortsætter udbetalingen efter reglerne om midlertidigt erhvervsevnetab. Hvis erhvervsevnen skønnes at være varigt nedsat med 1/2 respektive 2/3, fortsætter udbetalingen så længe tilstanden varer, dog længst til det aftalte udløbstidspunkt eller til forsikredes død forinden.

Hvordan bedømmes varigt erhvervsevnetab:

Bedømmelsen sker under hensyntagen til forsikredes nuværende tilstand. Arbejdsmulighederne skal bedømmes både indenfor forsikredes eget fag, tidligere arbejdsområde og indenfor beslægtede eller egnede erhverv. Det er således den generelle erhvervsevne og ikke erhvervsevnen i forsikredes erhverv, der skal være nedsat.

Ved vurderingen af forsikredes længerevarende tab af erhvervsevnen foretages derfor et skøn over, om forsikrede må anses for egnet til omskoling. Hvis forsikrede anses for egnet til omskoling, og den generelle erhvervsevne ikke er nedsat med 1/2 respektive 2/3, stopper bevillingen. Der bevilges altså ikke i selve omskolingsperioden.

Nævnet udtaler:

Klageren har siden 2004 haft smerter i nakke, skuldre og arme. Hun blev i 2004 bevilget flexjob i sin egen frisørsalon, og arbejdede ugentligt 20-25 timer. Hun trappede gradvist ned, indtil hun i 2008 blev nedreguleret til 12 ugentlige arbejdstimer.

I november 2013 påbegyndte hun et praktikforløb på et plejehjem, hvor hun pr. 2/1 2014 blev tilknyttet i en flexjobstilling som omsorgsmedarbejder med en ugentlig arbejdstid på 16 timer.

Det vurderes i reumatologisk speciallægeerklæring af 28/11 2013, at der primært klinisk er tale om højresidige nakke, skulder og armsmerter, at de aktuelle smertesymptomer provokeres ved elevation i skuldre og ligeledes ved tunge løft samt ved tryk svarende til scalenerporten. Det konkluderes endvidere, at der er tale om arbejdsbetingede

smertesymptomer, som giver anledning til skånehensyn, og at klager især skal undgå belastning af arme allerede ved elevation over 70 grader og ved tunge løft. Med hensyn til behandlingsmuligheder vurderes det, at dette må afvente røntgen af begge skuldre, men at det allerede på undersøgelsestidspunktet kan fastslås, at der er skånehensyn, og at disse tilsyneladende imødekommes ved hendes nuværende praktikophold.

Det fremgår af betingelsernes punkt 7, "Fleksjob", at for det tilfælde, at forsikrede er i fleksjob, dækker forsikringen efter reglerne i punkt 7, stk. 2-4, såfremt forsikrede opfylder det medicinske erhvervsevnetab. I henhold til punkt 7, stk. 5 skal det medicinske erhvervsevnetab fastsættes på grundlag af en lægelig vurdering.

Efter en gennemgang af sagen, finder nævnet efter en samlet bedømmelse, at klageren ikke har godtgjort, at hendes "medicinske erhvervsevnetab" udgør mere end halvdelen. Nævnet har blandt andet lagt vægt på, at hendes smertesymptomer hovedsageligt udløses af arm- og skulderbelastende arbejde. Nævnet har desuden lagt vægt på, at hun kun har været arbejdsprøvet i et begrænset omfang, og at det derfor ikke på det foreliggende grundlag kan udelukkes, at hun vil være i stand til at bestride en stilling på mere end halv tid, såfremt de relevante skånehensyn iagttages. Nævnet kan på denne baggrund ikke pålægge selskabet at yde dækning for erhvervsevnetab.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klageren får ikke medhold.

Marianne Højgaard Pedersen
formand